

Lucian Blaga

„Plin mi-e sufletul meu de tine, plin”

Scrisori către Elena Daniello

Cu o *Introducere* de Dr. **Helene Rodica Daniello**

Ediție îngrijită, note și comentarii de
Helene Rodica Daniello și Ilie Rad

Prefață, notă asupra ediției și bibliografie de
Ilie Rad

Casa Cărții de Știință
Asociația Casa Cărții de Știință
Cluj-Napoca, 2023

Cuprins:

Titlurile scrisorilor (orânduite cronologic)	7
Lucian Blaga, <i>Scrisori către Elena Daniello</i>	7
Elena Daniello, <i>Gânduri despre Lucian Blaga</i>	11
Lucian Blaga, <i>Scrisori către familia Manta</i>	11
Helene Rodica Daniello, <i>Introducere</i>	13
Ilie Rad, <i>Prefață</i>	15
Ilie Rad, <i>Notă asupra ediției</i>	41
Lucian Blaga, <i>Scrisori către Elena Daniello</i>	49
Elena Daniello, <i>Gânduri despre Lucian Blaga și alte scrieri</i>	151
Elena Daniello, <i>De la întâiul la cel din urmă poem din ultimul deceniu de viață al poetului</i>	165
Lucian Blaga, <i>Scrisori către familia Manta (Marioara, Viorica și Cornel)</i>	175
Patru interviuri cu Elena Daniello (<i>realizate de Ovidiu Pecican, Alice Țuculescu, Radu Constantinescu, Anca Sîrghie</i>)	195
Florea Marin, <i>Cum s-au cunoscut Lucian Blaga și Elena Daniello</i>	231
Helene Rodica Daniello, <i>Amintirile mele despre Lucian Blaga</i>	235
Bibliografie.....	261
Indice de nume.....	265
Fotografii și imagini.....	273

Lucian Blaga, <i>Scrisori către Elena Daniello</i>	49
---	----

1950

1. „Mă gândesc cu multă plăcere la cele câteva zile petrecute la Gura Râului”	49
2. „Mai cad câteodată în iarba merele, luându-se după călcăiele Tale?”	51
3. „Ziua a șaptea o aștept cu bucurie și cu deznădejde”	52
4. „Ți-am scris astăzi o altă scrisoare”	53
5. „Un incendiu pe care nimeni și nimic nu avea să-l mai stingă”	54

1951

6. „Te iubesc adânc și imperturbabil, puternic și de neclintit”	56
7. „Obișnuit să Te văd la cel puțin trei zile o dată”	56
8. „Plin este sufletul meu de Tine, plin”	58
9. „Poate că treci prin șură și bei mirosul de fân”	59

1952

10. „N-am iubit și nu iubesc pe nimeni cum te-am iubit și te iubesc pe Tine”	60
11. „În această stare, gândul la Tine e ca un somn profund”	61
12. „Fii lângă mine! Că-n mine ești, cu o putere de nerostit”	62
13. „Poemul în românește e al tău. În întregime al tău. Îmi dai voie să te sărut?”	64
14. „Te-ai abătut, desigur, ca să vezi minunatele fantasmе ale trecutului”	65
15. „Te-aș ridica în brațe și te-aș învărti spectaculos în văzul întregii lumi”	66
16. „Tu umbli prin mine ca un element, care cere să-și aibă exponentul și în preajma mea”	67
17. „Îmi sunt dragi literele pe cari le pui pe hârtie”	68
18. „Astăzi n-a venit nimic de la Tine. Ce gol se face...”	68
19. „Dacă «geniul» există în mine, atunci el există datorită iubirii”	70
20. „Erosul este sufletul sufletului”	70
21. „Tu ai făcut ca și în lirică să am o conștiință de «Domn»”	71
22. „Istoria n-ar fi putut născoci un cadou mai prielnic, pentru un zenit de vară și pentru un zenit al destinului”	72
23. „Dragostea ne pune în legătură cu elementele”	73
24. „Rațiunea secretă a vieții [...] a salvat prin vremi acei ochi, ca eu să am un prilej de iubire”	74

25. „Aveam o vie nădejde că un semn va sosi de la Tine în cursul zilei”	75
26. „Nimic nu-mi dă o conștiință de mine însumi, ca un cuvânt de la Tine.”	76
27. „Inima arde, aceeași, necurmat”	77
28. „Să-ți mai spun cât de tare Te iubesc?”	78
29. „E vorba de obsesia unor ochi pieziși sau a unei buze răsfârțate”	79
30. „Acest Cluj, care, pentru tine, mi-e totuși infinit de drag”	80
31. „Mare, mare bucurie la vestea că te întorci la Cluj în 21”	80
32. „Bocca del Rio, fără Tine, ar fi un peisaj dureros și neînsufletit”	81
33. „Poezia n-am s-o citesc nimănui. Ea este a noastră”	82
34. „Voi încerca în cursul timpului să transform totul în poezie”	83
35. „Tu – bucuria mea. Tu – frumusețea mea. Tu – vraja mea. Tu – boala mea. Tu – moartea mea. Tu – înălțarea mea”	84
36. „Eu te iubesc mai mult decât patruzeci de mii de bătrâni de la Troia”	86
37. „Fără tine lumea ar fi golită de sens”	87

1953

38. „Se împlinesc trei ani de când avem amintiri și speranțe (mai înainte parcă n-aș fi avut)”	88
39. „Îți mulțumesc, sărutând în gând conturul umbrei tale, pe iarba din grădina între ziduri”	89
40. „De când ai plecat, găsesc mereu diverse pretexte de a da târcoale casei tale”	90
41. „Mă simt bolnav de tine și de toate cuvintele, pe cari nu ți le-am putut spune”	91
42. „Nu mai exist decât cu tine și prin tine”	92
43. „Din grația ta eu n-am murit și nu voi muri”	93
44. „Dragostea e un amestec de boală demonică și de divină sănătate”	93
45. „Mi-e foarte urât de când ai plecat”	94
46. „A fost nevoie de acest dor de tine”	95

1954

47. „Nu mai trăiesc decât prin Tine și pentru Tine”	97
48. „De patru ani ești zbulcitură și fericirea mea, căderea și înălțarea”	98
49. „Posibilitatea practică de a mă ocupa de specialitatea mea: elenismul”	98
50. „Să-mi cânte tot timpul păsările, despre ceea ce tu faci, și despre gânduri și inimă”	99
51. „Bucură-te, Elen, mai ales Tu, de această liniște, căci ai avut mare nevoie de ea”	100
52. „Fără de cineva – sunt iremediabil singur”	101

53. „Pun bucurie în această plecare, căci drumul mă apropie de cineva”	101
54. „Anatomia poate fi și ea lirică”	102
55. „Ai intrat foarte târziu în viața mea, sub forma ta, ca monadă”	103
56. „A trebuit să aștept una din cele mai grave melancolii, ca să mi se reveleze tâlcul de bucurie al văii de aur”	104
57. „În miezul acestor zile stăruie făptura ta mică de basm”	105
58. „Ce «câștig de timp», când îmi pun capul în mâna ta!”	106
59. „Dumbrava era de sute de ani ca făcută pentru noi, și noi nu știam”	107
60. „Pe acesta îl folosesc, spre a conferi Dragostei noastre majuscula la care are dreptul”	108
61. „Ce-aș putea face să mă iubești mai tare decât mă iubești?”	109
62. „Acest dar tu-l ai din plin, cum nicio altă femeie nu l-a avut pentru mine”	110
63. „În prezența ta, ea dobândește intensități de extaz”	111
64. „Număr zilele până la sosirea ta. Nu mai sunt multe, dar fiecare e o veșnicie”	112
65. „Gândind la Tine, mi se aprinde în inimă de atâta lumină și credință”	113
66. „Ai darul de a mă ține mereu în tensiune”	114
67. „N-a existat însă niciodată o muză, care să-și poarte poetul prin toate aceste împărății”	115
68. „Îmi imaginez că în fiecare zi mi-ai scris același lucru, și mă declar mulțumit” ..	115

1955

69. „Ași fi în stare să fac pentru Tine orice, chiar castele în nu știi ce peninsulă”	116
70. „E cu neputință să nu se rezolve totul în alt cântec”	118
71. „Dacă aș avea o punte venețiană, ași întinde-o cumva până la Tine”	120

1956

72. „Fiica lui Paracels apare și în acesta, și nu numai sub formă de nostalgie sau obsesie”	122
73. „Am primit niște frumoase și esențiale rânduri despre Euforion”	123
74. „Te cunosc de șase ani, și totuși prilejurile noi scot din tine sunete noi”	124
75. „Tu dimineța mea, tu amiaza mea, tu seara și noaptea mea”	124
76. „Căci ține de definiția ființei mele, să fiu cu tine”	126
77. „Nădăjduiesc că Ți s-au copt obrajii ca pătulele, merele, din grădina Ichii”	127
78. „Am să te port însă în inimă, ca o neîntreruptă, strălucitoare bucurie”	128

79. „Adu-ți aminte, îndelung și stăruitor, de cel ce te iubește
mai presus de orice” 128
80. „Nu știi ce-ai zice să auzi și să simți jalea mea” 129
81. „Singurul izvor de viață este prezența ta. Doamne, ce-ai făcut din mine?” 130
82. „Scumpa mea, viața mea! Până când? Până când?” 131
83. „La Cluj au început zile minunate, cari îmi reamintesc foarte viu
începuturile noastre” 131

1958

84. „După ce ți-am telefonat, glasul tău a adormit în mine, ca să se liniștească” 133
85. „Tare m-a luat un dor de-a face, în septembrie, un drum până acolo!!!” 134
86. „Lasă apa să-ți bată picioarele, să ți se liniștească sângele!” 135
87. „Iartă-mă că și în suferință mă las copleșit de obsesii” 136
88. „Tu, care ești lumina zilelor noastre” 137

1959

89. „Dorul de Eutopia se amestecă stăpânitor, în această căldură” 138
90. „Așteptarea pune plumb chiar și în aripile timpului” 139
91. „Nu știu dacă în cei vreo zece ani ai noștri ai descoperit că sunt
un om destul de glumeț” 140
92. „Ca o minunată insulă vie, tu îți scalzi malurile în apa binefăcătoare” 141
93. „Astăzi sper să-mi vină un semn de la tine” 142
94. „N-am auzit avionul cu care ai plecat, deși ieșisem anume
prin grădinile «mele»” 143
95. „Mi-e foarte, foarte, foarte dor” 145
96. „Vreau să văd lumina cu care tu te uiți la mine, la cele câteva fire cărunte” 146
97. „Te iubesc ca totdeauna și mai tare decât oricând” 147

1960

98. „Nu am sentimentul existenței decât în Eutopia” 147
99. „Vă închipuiți cât de dor îmi este de voi!” 148
100. „La noapte o să dormi ca scăldată și bătută” 149
101. „Atâta poezie ții ascunsă în hambare” 150

Elena Daniello, <i>Gânduri despre Lucian Blaga și alte scrieri</i>	151
1. „Sunt singură cu gândurile mele”	151
2. „În suferință nu l-am lăsat, fără să mă vadă des”	153
3. „În drum spre locul amintirilor”	154
4. După dispariția „Lui”. „Am singura mângâiere că ți-am fost bucurie în anii cei mai grei ai sufletului tău”	156
5. „Să încerc să transcriu scrisorile. Voi avea impresia că le primesc din nou”	156
6. „Am fost astăzi «la Căsuță», la căsuța noastră, la locul fericirii noastre”	157
7. „Mă scol cu gândul la Tine și mă culc cu același gând”	157
8. „Îmi venea să alerg la tine [...], să-ți pot săruta fruntea luminoasă, să-ți pot săruta ochii profunzi”	158
9. „Credeam că legătura noastră spirituală nu va putea fi distrusă de nimeni și de nimic”	159
10. „A mers la Tine, să-ți ducă gândurile mele îndurerate”	160

Note de călătorie

11. Mănăstirea Horezu	161
12. Mănăstirea Bistrița	162

Lucian Blaga, *Scrisori către familia Manta*

<i>(Marioara, Viorica și Cornel)</i>	175
1. „Se anunță an mănos în toate. În fructe și-n poezie”	175
2. „Gura Râului, care cu adevărat și precum spune Scriptura, Gura Raiului este”	176
3. „Se simte aproape cum urșii au umblat prin preajma zmeurei, așa de sălbatică este aroma”	177
4. „E ceva cald și italic la Bocca del Rio, dar și ceva nespuse de românesc”	177
5. „Ce bucurie și ce satisfacție, că, în 1951, există încă oameni ca voi, o insulă cu atâta elan”	179
6. „Sunteți într-adevăr niște prieteni extraordinari”	180
7. „Veșnica ei frumusețe e-n grija Ta”	181
8. „Am început să lucrez la <i>Faust II</i> ”	182
9. „Mulțumesc pentru felul cum mă integrezi în peisajul vostru”	182
10. „De câte ori, de primăvara, mă gândesc mai adesea la Gura Râului!”	183

11. „Port în inimă dorul de a te revedea cu toate cele din preajma Ta”	184
12. „Numai această țică m-ar putea face să uit ostenele faustiene”	185
13. „Dacă ai ști cum respir după această încercare!”	185
14. „În lumea aceasta bântuită de nenoroc, ea este întruparea Norocului”	187
15. „Dar în fiecare zi am impresia că suntem la început”	187
16. „Ani de zile am trăit în apropierea acestei case, și n-am știut ce cuprinde viitorul ei”	188
17. „La Gura Râului m-am întors la Izvoare”	189
18. „Mult suflet știi tu să dai oamenilor!”	189
19. „M-am biciuit puțin cu plesne de lumină”	190
20. „...ca niște șiruri de cocori, cari poartă amiaza cu ei”	191
21. „Mi-e foarte dor de voi toți.”	192
22. „Tare multe am pe conștiința hârtiei”	192
23. „Și îmi este foarte dor de curtea și grădina Ta. Voi mai ajunge oare să le văd?” ...	193
24. „Îmi închipui cât de frumos e cerul coborât peste brazii din grădina voastră”	194

Lucian Blaga, *Scrisori către Elena Daniello*

1950

1. „Mă gândesc cu multă plăcere la cele câteva zile petrecute la
Gura Râului”

Cluj, 3 august 1950

Dragă Doamnă Daniello¹,

mă gândesc cu multă plăcere la cele câteva zile petrecute la Gura Râului².

Regret că n-am putut să mai stau o zi, spre a-l întâlni și pe domnul Daniello.

Codul muncii nu glumește! Și luna nu are 31 de zile, ci numai 30!

A fost totuși timpul să plec, căci, la Sibiu, Dorli³ mă aștepta bolnavă.

A pățit cam ce a pățit Rodica⁴. Ispitele necoapte ale sfârșitului de iulie⁵.

Vă urez din toată inima vacanță lungă și liniștită și meritată. Și cel puțin 4 kg în plus, cari să vă scoată din categoria „pană”⁶.

Acceași urare magică pentru Ionel⁴. Rodica, dacă vrea, poate să rămână cu *status quo*⁷ ante. Iar Dlui Daniello îi doresc o reducere (echivalentă celor 4 kg despre care vorbeam mai sus), prin părțile neesențiale.

Sărut mânilor,

L. Blaga.

* Adresa de pe plic: „Dnei dr. Elena Daniello, la domnișoara Marioara Manta⁸, Gura Râului⁹, p.u.¹⁰ Orlat¹¹, jud. Sibiu”. Pe verso, la expeditor, e scris: „L. Blaga, Cluj, Str. Martinuzzi 14”. Ca o ironie, pe timbru este un portret al lui Stalin!

Note și comentarii

1. Această primă scrisoare a lui Blaga către Elena Daniello nu este transcrisă de Elena. Scrisoarea de față a fost publicată de Mircea Popa, în vol. *Lucian Blaga prin cenușa veacului*, Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2019, p. 309, precum și în vol. *Identificări: contribuții și precizări documentare*, Editura Palimpsest, București, 2012, p. 235. Elena Daniello, viitoarea muză a poetului, era soția cunoscutului doctor, profesor și academician clujean, Leon Daniello (n. 2 IX 1898, Budapesta-d. 27 III 1970, Cluj). Formula oficială de adresare arată că între cei doi nu se înfiripase încă relația de „amitié amoureuse”, extinsă pe o perioadă de 11 ani (1950-1961), până la moartea poetului.

2. Gura Râului – localitate de lângă Sibiu, unde Blaga își va petrece multe vacanțe și pe care o va numi *Bocca del Rio*, scriind și o poezie cu acest titlu.

3. Dorli (1930-2021) era fata Corneliei și a lui Lucian Blaga.

4. Rodica (n. 1936) și Ionel (1938-2016) Daniello erau copiii soților Elena și Leon Daniello.

5. Dorli și Rodica mâncaseră probabil fructe necoapte („ispitele necoapte ale sfârșitului de iulie”).

6. La box, categoria „pană” presupune o greutate între 54 și 60 de kilograme.

7. *Status quo* = (lat. în starea actuală).

8. Marioara Manta era sora doctorului Cornel Manta.

9-11. În 1951, Gura Râului era parte a comunei Orlat, din jud. Sibiu. În prezent, Gura Râului și Orlat sunt comune de sine stătătoare.

10. p.u. = poșta ultimă, în sensul „ultimului oficiu poștal”, cum se scria pe plicurile tipizate ale epocii.

2. „Mai cad câteodată în iarbă merele, luându-se după călcâiele Tale?”

Cluj, 3 aug. 1950

Pe unii îi face frumoși moartea, pe alții – iubirea. N-ași putea spune că n-am încercat în viață aceste două sentimente, dar astăzi de dimineață, privindu-mă în oglindă, am văzut ceva iremediabil. Un singur lucru mi-ar fi dat ceea ce nu am: apropierea de o săptămână, două, de ființa nebănuită¹, spre care, pe nebănuitele trepte² ale vieții mele, am avansat – cu atâtea ciudate ocoluri.

Mitul biblic al creațiunii se confirmă, totuși. În șase zile se poate crea o lume din nimic.

Ași vrea să știi ce se întâmplă acum cu raiul, care s-a izolat de mine printr-o cortină de verdeață.

Vrăbiile mai fac dulcele zgomot prin scocurile de metal ale căsuței de basm și printre strugurii pridvorului?³ Mai cad câteodată în iarbă merele, luându-se după călcâiele Tale?⁴

L.

Note și comentarii

1. „Ființa nebănuită” este Elena Daniello.

2. *Nebănuitele trepte* este titlul unui volum de versuri, volum apărut în 1943 și dedicat Domniței Gherghinescu-Vania, numită și „Domnița nebănuitelor trepte.”

3. E vorba de o căsuță de lemn cu pridvor, proprietatea Marioarei Manta, de la Gura Râului.

4. Cu destul de multe modificări, scrisoarea este publicată și în *Luntrea lui Caron*, ed. cit., p. 430, datată „1 august 1950”.

3. „Ziua a șaptea o aștept cu bucurie și cu deznădejde”

[Cluj, 4 august 1950, trimisă la Gura Râului]¹

Ai încercat, desigur, să prinzi nisipul din apă. În copilărie, în gârla de la Brețcu². Acesta e sentimentul de dezolare, ce mi-l comunică actualmente acest Cluj foarte pustiu.

Ziua a șaptea³ o aștept cu bucurie și cu deznădejde.

Îți trimit un cântec⁴.

Dacă ești așa de bună, să lipești un exemplar în *Ecce tempus*⁵, după poezia *Îngerul lumii*. Celălalt îl păstrezi sau îl rupi (operația de lipire se poate face cu un pic de făină de la moara lui Noe⁶).

L.

Note și comentarii

1. În articolul semnat Dr. Elena Daniello, *De la întâiul la cel din urmă poem din ultimul deceniu de viață al poetului*, publicat în *Tribuna*, anul IV, nr. 21, 28 mai-3 iunie 1992, p. 6, autoarea susține că aceasta este a doua scrisoare primită de la Lucian Blaga. De fapt, este a treia.

2. Brețcu este satul în care s-a născut Elena Daniello.

3. Iată ce comentariu face dr. Elena Daniello, în articolul citat la nota nr. 1 din prezenta scrisoare: „Scriind «ziua a șaptea», se referea la 10 august, când îi spusese că mă voi întoarce, împreună cu familia, la Cluj. În ce privește «operația de lipire» cu «un pic de făină» (adică pop!), ea făcea aluzie la cele ce-mi povestise, într-o plimbare, despre tâlcurile piesei *Arca lui Noe*, terminată în 1944, la Căpâlna./ Dar Poetul nu putea să aștepte ziua a șaptea. Odată desfăcate izvoarele creației, poemele curgeau și, desigur, dorea să-mi împărtășească bucuria. Prin 5-6 august sosește o nouă scurtă scrisoare, însoțind poezia olografă, *Lângă un fluture*.”

4. „Este vorba de *Cântec sub stele*” (nota E.D.). Nu știm dacă poemul i-a fost trimis cu dedicație.

5. *Ecce tempus* (= *Iată timpul*) era titlul unui volum de poezii inedite, pe care poetul i l-a dăruit Elenei, care îl păstra la Gura Râului. Iată mărturia

acesteia, din interviul cu Ovidiu Pecican: „Mi-a lăsat volumul de poezii inedite și mi-a spus locul unde să lipesc această poezie și să fac puțin clei de lipit cu făină de la «moara lui Noe» – căci îmi lăsase *Arca lui Noe*, cu dedicație, la Gura Râului.” Un volum cu acest titlu a apărut abia în 1992: Lucian Blaga, *Ecce tempus*, poezie politică. Ilustrații și coperta de Wanda Mihuleac. Text stabilit, ediție îngrijită de Dorli Blaga, Editura Fundației Culturale Române, București, 1992, 152 p.

6. Volumul *Arca lui Noe*, piesă în patru acte, a apărut la Editura Dacia Traiană, Sibiu, 1944, 118 p.

4. „Ți-am scris astăzi o altă scrisoare”

[Cluj, 19 august 1950, trimisă la Gura Râului]

Ți-am scris astăzi o altă scrisoare, pe care nu Ți-am trimis-o. Vei citi-o când vei veni la Cluj, ceea ce nădăjduiesc să fie foarte curând.

Nu știi ce fluture mi-a inspirat poezia alăturată¹, cu care te rog să procedezi la fel ca și cu cealaltă: să o lipești în *Ecce tempus*², după precedentă. Locul este dictat de simfonia întregului.

L.

Note și comentarii

1. *Lângă un fluture* (pe contrapagina *Caietului nr. 1*, nota E.D.), versurile, cu dedicație pentru Elena, sunt următoarele:

Frumusețea ca și zborul și iubirea
de cenușe-și leagă firea.

De-i ștergi fluturelui praful, nicio boare –
nicio vrajă nu-l vor face să mai zboare.

El, totemul seminției știutoare,
își ascunde obârșiile și drumul.
Dacă-l sfarmi, își dă poleiul³ –
din secretele-i niciunul.

Cine-i puse pe aripi și pe făptură
 scrumul, joc de aur ca suflat din foi de faur?
 A dormit o noapte-n lună?
 S-a născut din scrum de urnă?

2. Pentru volumul *Ecce tempus*, a se vedea nota 5, de la *Scrisoarea nr. 3*.
 (v. p. 52-53)

3. În toate edițiile de referință, apare „poleiul”, deși logic ar fi „polenul”.

5. „Un incendiu pe care nimeni și nimic nu avea să-l mai stingă”

[Cluj, 1950, trimisă la Gura Râului]¹

Gura Râului e numele mitologic și aproximativ al unui sat de munte. Nu încapе nicio îndoială: în tot sud-estul european, cel mai fabulos colț de pământ este acest sat de munte.

Sus, peste Gura Râului, cât ține ziua, nori albi trec lini prin albastru, ca niște regate călătoare, iar jos e liniște și nimic nu mișcă, nicio creastă de ulm, niciun fir de iarbă. Se știe că, unde nu e vânt, nicio frunză nu cântă. Busuiocul se sufocă în propria-i mireasmă. Painjenul doarme neclintit în centrul pânzei sale, cât durează lumina.

Numai spre seară, o boare puternică începe să sufle din înălțimile, cari ar trebui să fie ale eternei amiezi, coborând răcoarea în văi. Când soarele asfințește, s-aude un scârțait de cumpene la fântâni, căci oamenii își sting vetrele cu apă și cu un adaos de vrajă. Satul mai e și astăzi plin de case cu coperișe de paie, dar, de veacuri, teama de foc s-a cuibărit în inimi și grija se vrea veșnic trează.

În Gura Râului, toți veghează asupra tuturor. Noaptea, când doi se întâlnesc la vreo cotitură de uliță, s-aude cuvânt îndesat: Stinge țigara!

Suflarea din înălțimi dăinuie noaptea întregă, până la ora cinci dimineața, când un buciom de corn, egal și monosilabic, deschide porțile

pentru năvala dobitoacelor în cirezi și-n turme. Apoi liniștea și nemișcarea coboară iarăși în lucruri, stăruind prin văi, până seara, când boarea trezește primejdia iarăși și iarăși.

Și totuși, un incendiu s-a iscat în Gura Râului odată, un incendiu pe care nimeni și nimic nu avea să-l mai stingă. Aceasta a fost într-o noapte de vară, când doi călători, el și ea, venind de undeva, din epocă, din rumoarea orașelor, din spaima veacului, s-au întâlnit aci, aducând cu ei nu se știe ce dor de uitare.

El și ea își căutau ceasul, ce li s-a fost cândva sibilinic² promis. Prin ani cunoscuseră, amândoi, multe din tainele focului, dar acum ei căutau pe cea mai mare³. Și în ocolul lor magic și subt veghea tuturor, satul s-aprinse. Din nimic. Dintr-o rază de lună.

L.

Note și comentarii

1. Scrisoarea nu este datată, dar, după conținut, trebuie să fie de la începutul relației dintre cei doi. Am respectat ordinea cronologică din *Caietul nr. 1*.

2. Blaga lucra la traducerea operei *Faust*, iar în poezia *Urworte. Orphisch, Dämon* era vorba și despre faptul că sibilele și profeții ne stabilesc destinul, arătându-ne cum trebuie să fim, astfel încât noi suntem, de fapt, ființe care ne dezvoltăm, în timpul vieții, după un model, după un tipar prestabilit.

3. „Taina focului” era cel mai puternic sentiment de iubire, pe care îl trăiau cei doi parteneri.